

Obłoki śmierci [PRZED PREMIERĄ]

- Historię bitwy pod Bolimowem pamiętam jeszcze z dzieciństwa - mówi Skruczaj. - W domu rodzinnym często rozmawiano na tematy historyczne, mój ojciec jest miłośnikiem historii. Temat bitwy pod Bolimowem pojawił się więc w sposób naturalny. Opowieści taty, a później imprezy historyczne, w trakcie których odbywały się rekonstrukcje bitwy, podsunęły mi pomysł na film dokumentalny. Od tamtej pory większość czasu poświęcałem na obmyślenie jego koncepcji. Na początku powstał krótki reportaż, ale to mi nie wystarczyło. Pragnąłem stworzyć coś większego.

Ireneusz Skruczaj, montażysta telewizyjny i filmowy, medialny freelancer działający pod szyldem Crew Production, zaczął prace nad „Obłokami śmierci” w 2015 roku, nie spodziewając się, jak bardzo rozrośnie się jego pomysł. Mały reportaż zmienił się w rozbudowany, fabularyzowany dokument, zawierający materiały historyczne, efekty badań archeologicznych, wspomnienia świadków i odtworzone sceny bitewne. Archiwalia pochodzą ze zbiorów rosyjskich, niemieckich, amerykańskich i australijskich. A to tylko niektóre elementy tej produkcji, która zadebiutowała już na festiwalach filmowych, zbierając przychylne recenzje.

- Wiele materiałów archiwalnych uzyskałem dzięki życzliwości Stanisława Kalińskiego, historyka, autora książki „Bolimów 1915” - mówi reżyser. - Od Wiesława Sokołowskiego, lokalnego poety i organizatora środowiska artystycznego „ZA” oraz „Misteriów Bolimowskich”, otrzymałem nagrania wypowiedzi świadków tamtych wydarzeń, zarejestrowane na przełomie lat 70. i 80. XX wieku. W scenach batalistycznych idealnie sprawdziły się grupy rekonstrukcyjne, bo tych ludzi nie trzeba było uczyć trzymania broni czy poruszania się po polu bitwy.

Merytoryczną pieczę nad filmem sprawowała dr Anna Zalewska z Polskiej Akademii Nauk, prowadząca wokół Bolimowa badania w ramach programu „Archeologiczne przywracanie pamięci o Wielkiej Wojnie”. Twórców wspomagał też specjalista ds. broni chemicznej dr inż. Maciej Śliwakowski. W sumie w powstanie tej niezależnej produkcji było zaangażowanych dwieście osób: członków ekipy, aktorów, mieszkańców Bolimowa i lokalnych aktywistów oraz około osiemdziesięciu rekonstruktorów. Na ostatniej prostej, kiedy ważyły się losy filmu, produkcja została finansowo wsparta przez 521 donatorów - zbiórkę przeprowadzono na portalu PolakPotrafi.pl.

Poza scenami batalistycznymi w części fabularnej film przedstawia też mroczną postać Fritza Habera, który był jednym z głównych organizatorów produkcji i zastosowania gazów bojowych przez armię niemiecką. W 1918 roku chemik ten został laureatem Nagrody Nobla za syntezę amoniaku. Wątek mu poświęcony został sfilmowany w scenerii Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. W rolę Habera wcielił się Jarosław Kostrzewa. Jego żonę Clarę Immerwahr-Haber (zaangażowanie męża w produkcję gazów bojowych doprowadziło ją do samobójstwa) zagrała Agnieszka Palka.[...]

Anna Szumacher

Więcej w "Kalejdoskopie" 10/20.

Jak kupić "Kalejdoskop"?

Numer 10/20 do kupienia w Łódzkim Domu Kultury, punktach Ruchu S.A., Kolportera, Garmond-Press w salonach empik i łódzkiej Księgarni Do Dzieła (Próchnika 3). A także w prenumeracie:

- **redakcyjnej** - część kosztów wysyłki każdego numeru bierzemy na siebie, a prenumerata powiązana jest z prezentami dla kupujących - na początek każdy otrzymuje antologię naszych felietonów (i nie tylko) "The best Of.. Kalejdoskop. Felietony": [TUTAJ](#)
- **dostępnej od lat via Ruch** (w opcji darmowa dostawa do wybranego kiosku Ruchu): [TUTAJ](#)

Nasze PODKASTY

Możecie też słuchać naszych najlepszych tekstów w interpretacjach aktorów scen łódzkich, z Łodzią i regionem związanych - na platformie "Kalejdoskop NaGłos": [TUTAJ](#) i [TUTAJ](#)

Rozwijamy też tematyczne "Podkasty Kalejdoskopu", dostępne [TUTAJ](#)